

‘Vrouw kijkt anders naar pr

Vrouwen: ze zijn schaars in de bloembollen, vaste planten en boomkwekerij, maar ze zijn er wel! De één begint voor zichzelf met helemaal niets, de ander deelt de passie van haar vader of man. Het laatste is bij Coty van Rijssel (59), bloementeler uit Lisserbroek, het geval. Samen met Jan teelt zij tulpen, Gypsophila en calla's. Een mannenwereld, constateerde zij al snel, maar de vakvrouw liet zich niet uit het veld slaan.

Tekst: Jeannet Pennings
Foto: René Faas

Dat ze anno 2013 als vakvrouw in BloembollenVisie staat, had Coty van Rijssel 40 jaar geleden waarschijnlijk niet kunnen bedenken. Hoewel ze agrarische roots heeft - haar vader was groentekweker - stuurde Coty's hbo-opleiding haar een andere richting op. "Ik ben opgegroeid in Papendrecht en heb jaren bij een schoolartsdienst gewerkt", vertelt Coty. "In '79 leerde ik Jan kennen en hij had net het ouderlijk bedrijf hier in Lisserbroek overgenomen. Zijn vader teelde voornamelijk zomerbloemen en deed wat in de broeierij, maar op kleine schaal. Jan is op zijn 21e doorgegaan met tulpen en narcissen. Ik was wel zo realistisch dat als ik deze kant op zou komen, het niet makkelijk zou zijn om een vergelijkbare baan te vinden. Bovendien had ik, gezien mijn achtergrond, ook wel wat met de kwekerij. Samen iets opbouwen en de schouders eronder zetten vond ik minstens zo aantrekkelijk."

SPECIALISEREN

Bloemenkwekerij V.O.F. J.J. van Rijssel is te vinden aan de Lisserdijk in Lisserbroek. Jan en Coty hebben net de drukte van de broeierij achter de rug. Tussen half december en Moederdag worden jaarlijks ongeveer 5 miljoen tulpen op water gebroeid. "We hebben een goed seizoen achter de rug", vertelt Coty. "Dit jaar werd er voor het eerst onderscheid gemaakt in 34 grams tulpen en juist met dit segment proberen wij ons te onderscheiden. Een wat exclusiever sortiment: aparte en zware tulpen. Om dat te bereiken planten we standaard 12-en op." Narcissen waren al vrij snel verdwenen uit de kraam van J.J. van Rijssel. Daarentegen deed Gypsophila (ofwel: gypskruid) haar intrede, eerst als buitenteelt en later ook in de kas. "Daarnaast hebben we allerlei soorten zomerbloemen geteeld, maar zo'n 25 jaar geleden zijn

we op twee teelten overgegaan: gyps en tulpen. Door je te specialiseren kun je alles uit het product halen wat erin zit en zo optimaal mogelijk telen."

.....

‘Ik hoop dat wij opvallen
door het product dat we
kweken en niet om wie ik
ben: een vrouw’

.....

Behalve tulpen hebben Jan en Coty nu 3 hectare gyps en 2 hectare calla's - zowel binnen als buiten - waarmee er jaarrond werk is op de kwekerij. "We werken met 3 vaste mensen, 9 Poolse medewerkers, 15 scholieren en 's zomers nog 15 tot 20 (Turkse) seizoenskrachten", vertelt Coty die zelf in 1979 in beeld kwam. "Dat was een uitdaging", geeft zij toe. "Als je ergens voor gaat, moet je zo snel mogelijk kennis opdoen. Ik heb mij direct op de gypsteelt gestort en via excursies, bijeenkomsten en studieverenigingen de nodige basiskennis opgedaan. Doordat je er samen in werkt, groeit die kennis snel. Je bent continue aan het sparren over de teelt, de kwekerij en alles wat daarbij komt kijken. Jan is wel de kweker van ons twee. Ik weet wel hoe een broeischema in elkaar steekt, maar de specifieke teeltkennis rust bij hem. Ik spring er omheen en bemoei mij vooral met de presentatie van het eindproduct. Daarnaast zorg ik onder andere voor de administratie en de aansturing in de schuur. Vroeger werkte ik op alle vlakken zelf mee, maar op een gegeven moment is het bedrijf dusdanig groot dat je specifieke taken krijgt. Door de ervaring weet je wel waar en hoe je moet bijsturen."

MANNENWERELD

Of er iets veranderde met haar komst binnen het bedrijf, vindt Coty moeilijk te zeggen. "Je groeit er in en krijgt een steeds groter aandeel in het werk. Je overlegt steeds meer en neemt samen beslissingen. In het begin weet je nog te weinig om een gemotiveerd advies te kunnen geven, maar door de jaren heen wordt het meer over en weer. Jan en ik zijn aardig aan elkaar gewaagd. Hij is de teeltkenner en let bij een nieuw soort bijvoorbeeld vooral op de teelteigenschappen. Een vrouw kijkt anders naar het product en vindt kleur en sierwaarde weer erg belangrijk. Of Jan mij altijd serieus genomen heeft? Vaker dan de vakgenoten om mij heen", lacht Coty. "In het begin ging ik vaak alleen naar bijeenkomsten in het Westland. In de gypsteelt waren en zijn we een toonaangevende kwekerij. Men was altijd nieuwsgierig naar ons 'geheim'. En hoewel wij altijd juist heel open zijn en graag kennis delen, werd er in discussies niet echt naar mij geluisterd. Ik heb dat niet als negatief ervaren. Het was meer een constatering dat het nu eenmaal zo was: een mannenwereld."

Nog steeds zijn de vrouwen zwaar in de minderheid, merkt Coty. "Dat komt niet alleen door de traditionele rolverdeling van oudsher, het heeft ook te maken met de verschillende interesses. Mannen en vrouwen zijn nu eenmaal anders. Vrouwen tonen doorgaans meer emotie, terwijl mannen nuchterder zijn." De ondernemster denkt dat wat meer vrouwelijke touch in de sierteeltsector niet verkeerd zou zijn. "Het zijn uiteindelijk voornamelijk vrouwen die ons eindproduct kopen. De finishing touch in de productie is daarom erg belangrijk. Wat dat betreft vullen wij elkaar mooi aan. Jan is goed in de teelt en ik ben meer van het eindresultaat: zitten de hoes en het papier recht, zitten de juiste foto's erbij, enzovoort. Daarom hebben we ook veel waardering voor elkaar."

GEDREVENHEID

In de sector in het algemeen is het respect voor vrouwen naar Coty's idee gegroeid. "Tegenwoordig in de calla's wordt ik serieuzer genomen dan 30 jaar geleden in het gyps. Maar we leven ook in een hele andere tijd, waarin het meer geaccepteerd wordt dat vrouwen ergens vanaf weten." Die ervaring heeft de Lisserbroekse ook als jurylid bij de VKC waar ze de enige vrouw was binnen de callagroep. "Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik niet serieus genomen werd. Misschien komt het ook door mijn eigen houding en gedrevenheid. Door de jaren heen doe je ervaring op en wordt je assertiever. Of ik ook wel eens voordeel heb van het

product'

Coty van Rijssel: 'Het zijn meestal vrouwen die ons eindproduct kopen, dus is de finishing touch erg belangrijk'

vrouw-zijn in het vak? Je valt als vrouw sowieso op, maar ik hoop dat wij meer opvallen door het product dat we kweken dan om wie ik ben."

Dat product is overigens precies wat Coty drijft. "Het is een natuurproduct, dat houdt je bezig. Je kunt nog zo'n goede planning en kennis hebben, je komt ieder jaar weer voor verrassingen te staan. Dat maakt dit werk zo uitdagend. Je blijft jezelf continue ontwikkelen, en ook het personeel. Het is de kick als het lukt om mensen gemotiveerd te krijgen en de gedrevenheid over te brengen die Jan en ik allebei hebben." Op hun eigen twee zoons is dat niet gelukt, maar daar heeft Coty meer dan vrede mee. "Het is er in de sector niet makkelijker op geworden de laat-

ste jaren. Niet alleen door de huidige recessie, ook door de steeds strengere regelgeving. Het moet wel echt je hobby zijn om een bedrijf als dit te runnen, en je gezin moet er achter staan. Dat was bij ons nooit een probleem. Er moet een goede balans zijn tussen gezin en bedrijf

en vaak vloeit dat in elkaar over. Ik denk dat het vrouweigen is om het gevoel te hebben tekort aandacht aan de kinderen te besteden, maar de werkelijkheid ligt anders. Het voordeel van een eigen bedrijf aan huis: je bent flexibel. Ook al ben je aan het werk, je bent er altijd!"

Resumé

Of het nu om een kwekerij, broeierij of exportbedrijf gaat, negen van de tien keer staat er een man aan het roer. Maar soms, heel soms, doemt daar ineens een vakvrouw op. Coty van Rijssel is zo iemand. Samen met haar man bestiert zij een bloemenkwekerij in Lisserebroek. Dat was 34 jaar geleden wel even wennen, want als beginnend vakvrouw word je lang niet altijd serieus genomen. Echter, met een flinke dosis gedrevenheid kom je er wel.